

De tweede pensioenpijler in beeld

FSMA

AUTORITEIT
VOOR FINANCIËLE
DIENSTEN
EN MARKTEN

AUTORITÉ
DES SERVICES
ET MARCHÉS
FINANCIERS

Aanvullende pensioenen toegelicht
Situatie op 1 januari 2018

Voorwoord

Geachte lezer,

Wij stellen u hierbij de **eerste editie** voor van het sectoroverzicht ‘De tweede pensioenpijler in beeld’.

Hierin vindt u een aantal kerngegevens over de aanvullende pensioenen in België.

Een ‘aanvullend pensioen’ of ‘tweede pijler-pensioen’ is het extra pensioen dat een persoon bovenop het wettelijk pensioen opbouwt in het kader van zijn loopbaan als werknemer of zelfstandige.

Meer informatie omtrent uw eigen aanvullend pensioen vindt u op www.Mypension.be.

Bent u weinig vertrouwd met aanvullende pensioenen, dan kan u de [Q&A over aanvullende pensioenen](#) raadplegen op de FSMA-website. Daarin vindt u een antwoord op een aantal vaak gestelde vragen over de ‘tweede pensioenpijler’.

Inleiding

De cijfers in dit sectoroverzicht hebben betrekking op **1 januari 2018**.

De gegevens zijn afkomstig van de **databank 'DB2P'** (Mypension.be). Deze databank verzamelt gegevens over de pensioenplannen waarbij personen als werknemer of zelfstandige zijn aangesloten. Ook pensioenplannen waarbij men nog is aangesloten op basis van een vroegere job, zijn in de databank opgenomen.

Aan de basis van dit overzicht liggen de gegevens, zoals die door de **pensioeninstellingen** (verzekeringsondernemingen en pensioenfondsen) uiterlijk op **30 september 2018** in de databank werden geregistreerd.

Kerncijfers

Een **aanvullend pensioen** is het extra pensioen dat een persoon bovenop het wettelijk pensioen opbouwt in het kader van zijn loopbaan als werknemer of zelfstandige. De aanvullende pensioenen worden ook wel de *tweede pensioenpijler* genoemd.

3.679.000

personen zijn aangesloten bij een aanvullend pensioenplan

€ 80,3 miljard

is het totaalbedrag aan verworven pensioenreserves dat aangeslotenen al hebben opgebouwd

De manier waarop het aanvullend pensioen is georganiseerd, hangt nauw samen met het professioneel statuut.

Werknemers genieten vaak een aanvullend pensioen via hun werkgever of bedrijfssector.

Zelfstandigen kunnen een aanvullend pensioen opbouwen op individuele basis via het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen (VAPZ) of als zelfstandige bedrijfsleider.

24

verzekeraars

en

179 IBP's

beheren aanvullende pensioenen

Het beheer van een aanvullend pensioenplan moet verplicht worden toevertrouwd aan een **pensioeninstelling**. Dit kan een **verzekeringsonderneming** zijn of een pensioenfonds (ook instelling voor bedrijfs-pensioenvoorziening of **IBP** genoemd).

3.679.000 aangeslotenen

3.679.000 personen zijn aangesloten bij een aanvullend pensioenplan.

Een aangeslotene kan een aanvullend pensioen opbouwen:

- als werknemer en/of
- als zelfstandige.

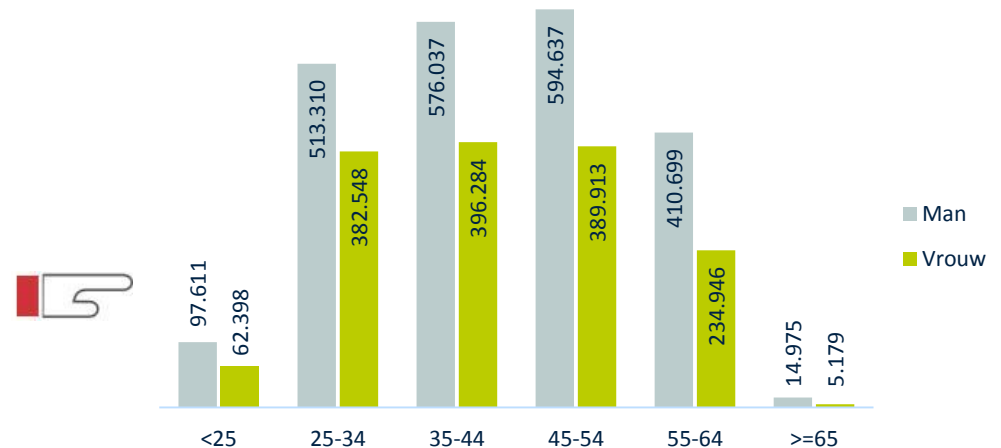
Bouwt aanvullende pensioenrechten op			
als werknemer	als zelfstandige	als werknemer en zelfstandige	TOTAAL
3.124.042	362.299	192.621	3.678.962

Wanneer in dit overzicht gesproken wordt over 'aangeslotenen' gaat het over unieke individuen, tenzij anders vermeld. Een persoon wordt in dat geval slechts één keer geteld, ook al bouwt hij/zij pensioenrechten op in verschillende pensioenplannen.

60% van de aangeslotenen bij een aanvullend pensioenplan zijn mannen. Dit ligt grosso modo in lijn met de samenstelling van de totale beroepsbevolking waarvan 54% mannen zijn.

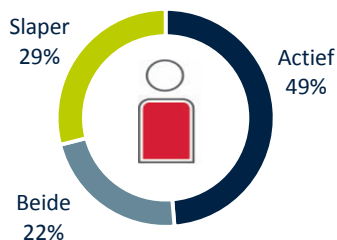
Aangeslotenen volgens leeftijd en geslacht

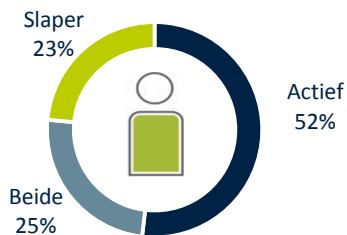
Actieve aangeslotenen en slapers

Niet alleen wie **actief** tewerkgesteld is, kan 'aangesloten' zijn bij een aanvullend pensioenplan. Een werknemer kan ook nog bij een pensioenplan aangesloten zijn op basis van een voorgaande job. Hij wordt dan een '**slaper**' genoemd binnen dat plan. Bij de zelfstandigen wordt een aangeslotene 'slaper' wanneer er geen enkele bijdrage in het kader van het pensioenplan werd betaald in de loop van het voorgaande jaar. Heel wat personen zijn aangesloten bij meerdere plannen, als actieve aangeslotene én als slaper.

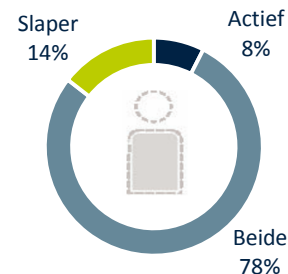

Bouwt rechten op als:

werknemer

zelfstandige

werknemer en zelfstandige

Wat betekenen deze cijfers in verhouding tot de ganse beroepsbevolking?

75% van de totale beroepsbevolking is aangesloten bij een aanvullend pensioenplan, als actieve en/of als slaper

63% van de actieve werknemers is actief aangesloten bij een aanvullend pensioenplan voor werknemers

61% van de actieve zelfstandigen in hoofdberoep is actief aangesloten bij een aanvullend pensioenplan voor zelfstandigen

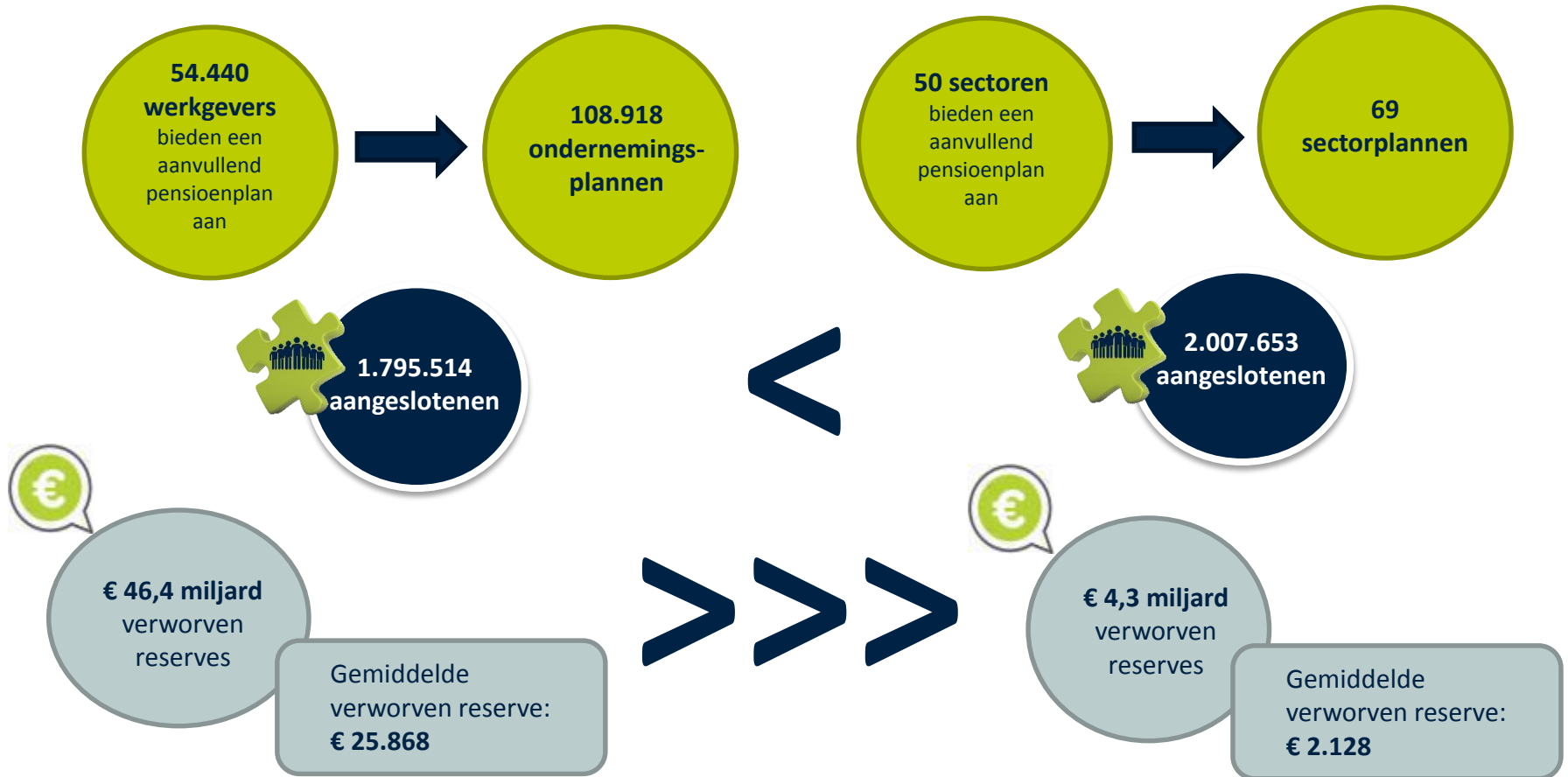

Pensioenplannen voor werknemers

Het initiatief voor de opbouw van een pensioenplan voor werknemers gaat meestal uit van de **werkgever**. Heel wat werkgevers hebben een pensioenplan ingevoerd voor alle of een deel van de werknemers van hun onderneming. In dat geval spreekt men van een **ondernemingsplan**. Daarnaast kan het initiatief ook uitgaan van een **bedrijfssector**. In dat geval geldt het pensioenplan voor de werknemers van een hele sector. Dit heet een **sectorplan**.

Ondernemingsplannen

Sectorplannen

Pensioenplannen voor werknemers, per type

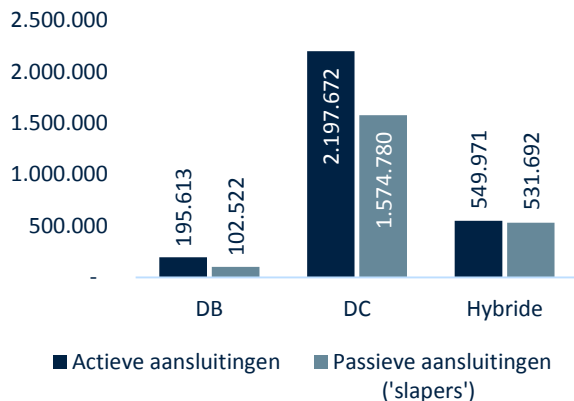
Hoeveel aanvullend pensioen een werknemer uiteindelijk ontvangt, hangt af van het type pensioenplan.

DB ('Defined Benefit'/'Pensioentoezegging van het type vaste prestaties'): bij dit type belooft de werkgever of de bedrijfssector een welbepaald aanvullend pensioen, bijvoorbeeld een percentage van het laatste salaris. Dit pensioen wordt vooraf vastgelegd in het pensioenreglement. Het is dus de werkgever of de bedrijfssector die het beleggingsrisico draagt.

DC ('Defined Contribution'/'Pensioentoezegging van het type vaste bijdragen'): bij dit type wordt geen vast eindresultaat beloofd, maar enkel de betaling van bijdragen. Hoeveel het aanvullend pensioen uiteindelijk zal bedragen bij pensionering, is op voorhand niet geweten. Het aanvullend pensioen hangt af van hoeveel bijdragen er betaald worden, hoe lang er wordt gespaard en hoeveel rendement de beleggingen opbrengen. Het beleggingsrisico ligt met andere woorden bij de werknemer. Werknemers kunnen wel genieten van een wettelijk gewaarborgd minimumrendement, op dit ogenblik 1,75% voor actieven en 0% voor slapers.

Hybride plannen: dit type van pensioenbelofte vertoont kenmerken van zowel een DB- als een DC-plan.

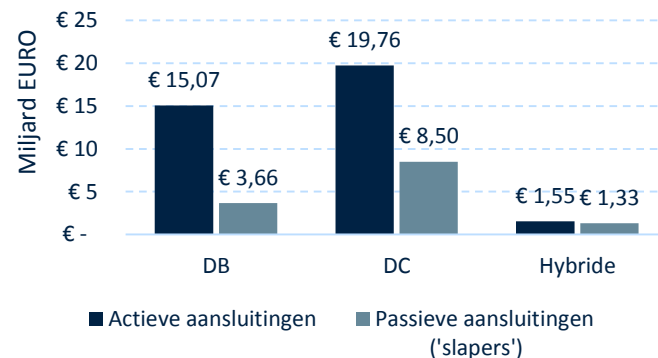
Aantal aansluitingen*

Het aantal aansluitingen bij pensioenplannen van het type DC (73%) ligt veel hoger dan bij plannen van het type DB (6%).

Op vlak van de verworven reserve is het verschil tussen beiden veel minder groot (DC 57% en DB 38%).

Bedrag verworven reserve

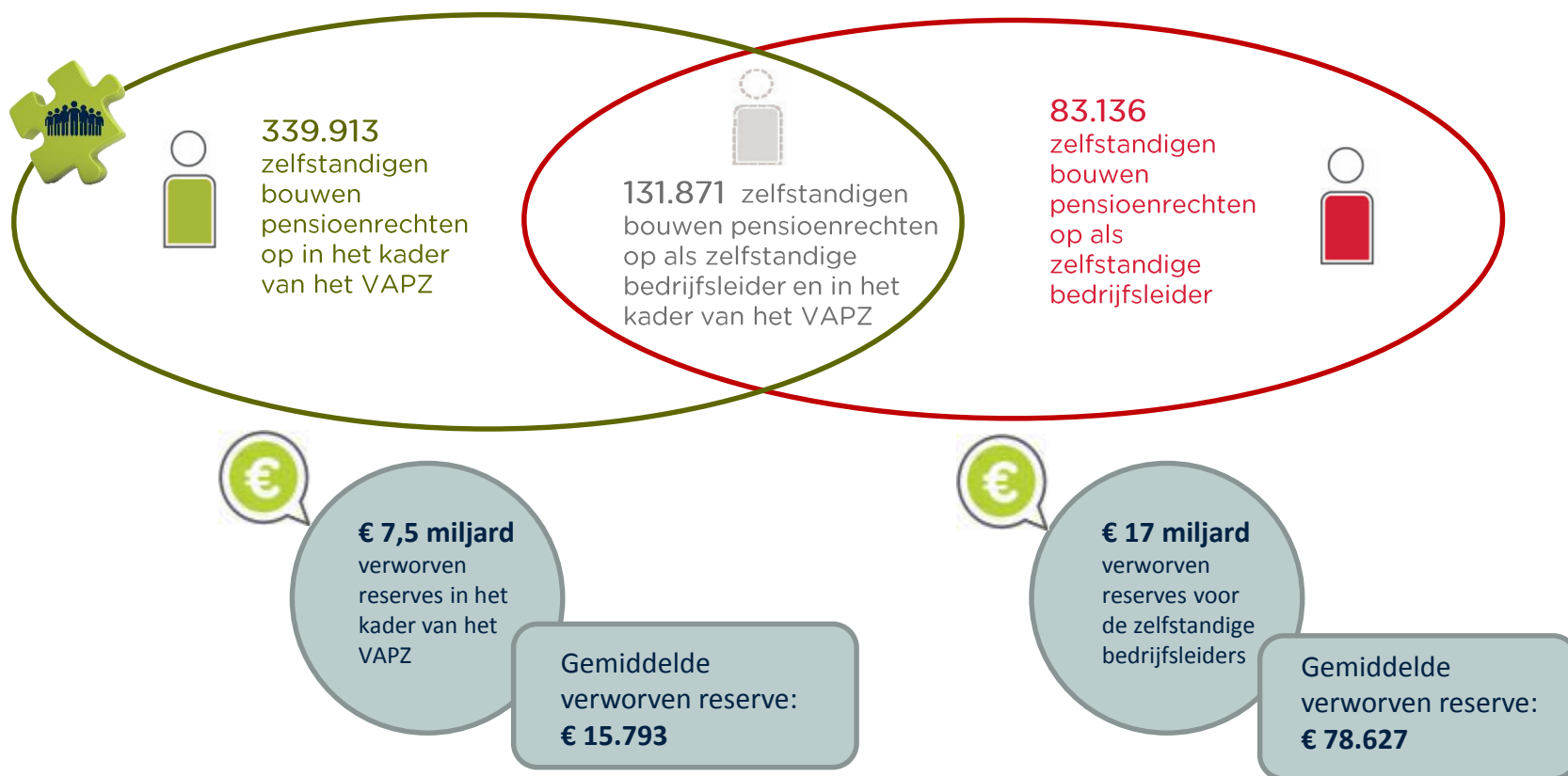

* Het aantal 'aansluitingen' betreft geen unieke aangeslotenen. Eén individu kan aangesloten zijn bij meerdere plannen en wordt dan meerdere keren geteld.

Pensioenplannen voor zelfstandigen

Een zelfstandige kan op individuele basis een aanvullend pensioen opbouwen via het 'Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen' (VAPZ). Als een zelfstandige het statuut heeft van een **zelfstandige bedrijfsleider**, bv. als zaakvoerder of bestuurder in een vennootschap, kan de onderneming voor hem een aanvullend pensioen opbouwen. De opbouw van pensioenrechten als zelfstandige bedrijfsleider kan bovenop het VAPZ. Sommige zelfstandigen bouwen dus zowel als zelfstandige bedrijfsleider als in het kader van het VAPZ pensioenrechten op.

€80,3 miljard verworven pensioenreserves

De **verworven reserve** is het bedrag aan pensioenreserve dat een aangeslotene op een bepaald ogenblik tijdens zijn loopbaan al heeft opgebouwd en dat verworven is. Wanneer de aangeslotene uit dienst treedt, kan hij dit bedrag overdragen naar een andere pensioeninstelling.

De pensioenreserves komen neer op een totaalbedrag van 80,3 miljard euro.

Verworven reserves	Werknemer	Zelfstandige	TOTAAL
IBP	€ 13.456.231.345	€ 887.379.112	€ 14.343.610.457
Verzekeraar	€ 42.591.469.427	€ 23.397.185.841	€ 65.988.655.268
TOTAAL	€ 56.047.700.772	€ 24.284.564.952	€ 80.332.265.725

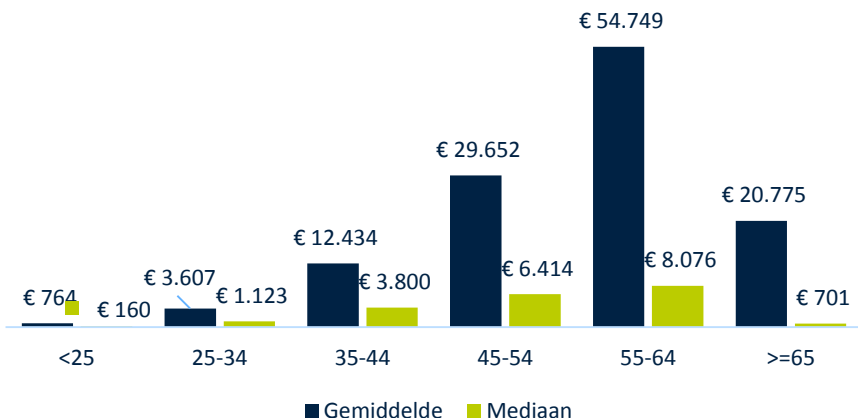
70% van de verworven reserves wordt opgebouwd door werknemers en 30% door zelfstandigen.

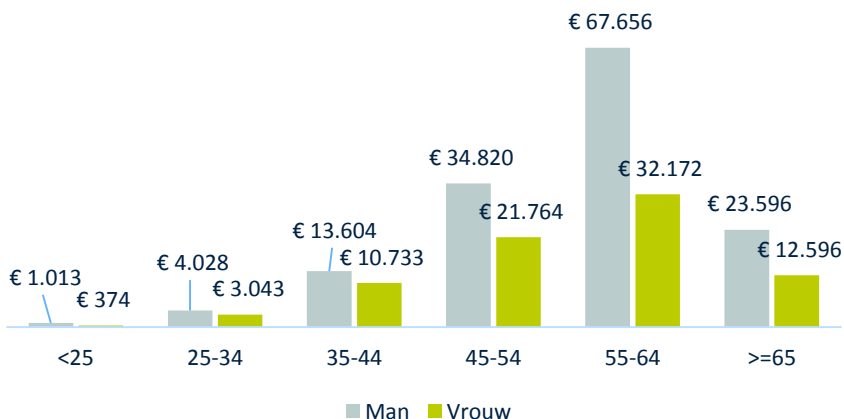

Verworven reserve

Verworven reserve - gemiddelde en mediaan per leeftijd

Verworven reserve - gemiddelde per leeftijd en geslacht

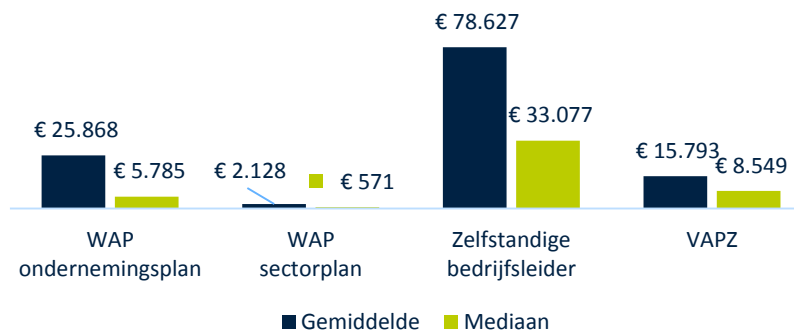
De **gemiddelde verworven reserve** voor een aangeslotene die de pensioenleeftijd nadert (55-64 jarigen) bedraagt **54.749 euro**. Dit bedrag stemt overeen met een **maandelijkse rente van 197 euro***. De mediaanreserve ligt evenwel een heel stuk lager (8.076 euro).

De gemiddelde reserve van mannen voor die leeftijdscategorie (**67.656 euro** of 243 euro in maandelijkse rente*) is dubbel zo hoog als die van vrouwen (**32.172 euro** of 116 euro in maandelijkse rente*).

Ook tussen de professionele statuten zijn er erg grote verschillen in verworven reserves.

**Deze rente stemt overeen met de maandelijkse rente die op Mypension.be wordt vermeld. Dit bedrag maakt een inschatting van de rente waarop een aangeslotene op 65 jaar maandelijks zou kunnen terugvallen op basis van de reeds opgebouwde pensioenreserves. Daarbij wordt uitgegaan van een geïndexeerde levenslange rente die in geval van overlijden voor 80% wordt doorbetaald aan de overlevende partner.*

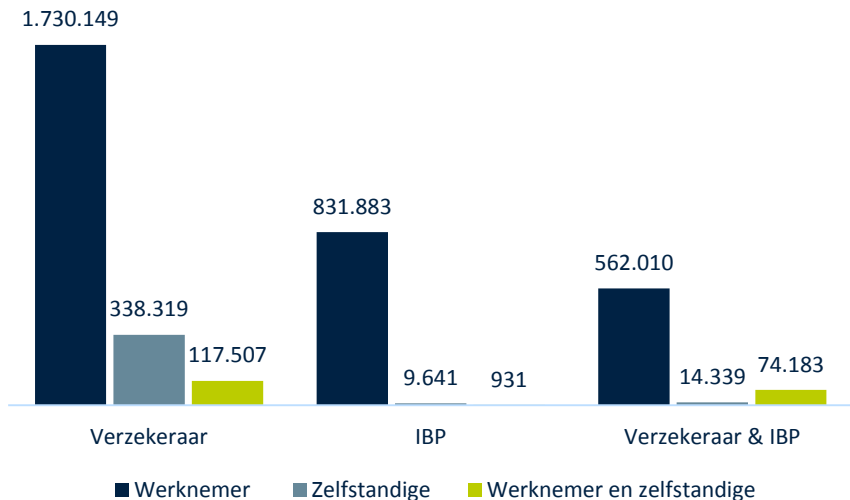
Verworven reserve - gemiddelde en mediaan per professioneel statuut

Pensioeninstellingen

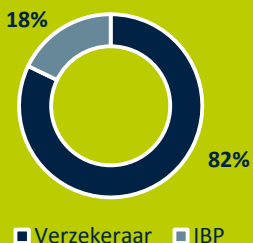
Aangesloten per professioneel statuut

Bij een verzekeringsonderneming kan het aanvullend pensioen beheerd worden in een tak 21 en/of een tak 23 verzekeringsproduct:

- in een **tak 21 verzekeringsproduct** waarborgt de verzekeringsonderneming een vast rendement;
- in een **tak 23 verzekeringsproduct** waarborgt de verzekeringsonderneming geen rendement: de gestorte bijdragen worden geïnvesteerd in één of meerdere beleggingsfondsen en het rendement wordt bepaald door de prestaties van deze beleggingsfondsen.

24 verzekeraars beheren samen 66 miljard euro aan pensioenreserves. 179 pensioenfondsen (IBP's) beheren samen 14 miljard euro aan pensioenreserves.

Verworven reserves

